

DEEL 2

GROTE OF ONZE-LIEVE-VROUWEKERK
DORDRECHT / HOLLAND

EEN BIJBEL IN GLAS, HOUT EN STEEN

Herman A. van Duinen

Het Hoogkoor - de noorderkoorbank (1538/39). Tot de reformatie in 1572 kwamen de geestelijken zevenmaal per dag in het koor samen om de zogenaamde getijden te bidden naar psalm 119 : 164: 'Ik loof U zevenmaal des daags, over de rechten Uwer gerechtigheid'. Op de koorbanken zijn bijbelse onderwerpen uitgebeeld op de wangen (gele cirkel), de misericorden (onderzijde opklapbare zittingen - witte cirkel) en de panelen (blauwe cirkel).

Ende Noah degonste ende wert een ackerman ende plantede den wijngaert ende doe hi den wijn dranc werdt hi droncken ende lach inder tenten entdeect. Als nu Ham Canaans vader sijns vaders manlicheyt sach seyde hijt beyde sinen broederen daer buten. Doe namen Sem ende Japhet haer cleederen ende leydense op haerder beyder schouderen ende si ghinghen erstelincks daer toe ende decten haers vaders manlicheyt toe.

Ende si liet hem slapen op haeren schoot ende dede zijn hoofd rusten op haer knien ende riep eenen barbier ende schoer hem af die seuen vlechten zijns hoofd ende si begonst hem wech te stooten ende te veriagen. Doe was terstont zijn cracht van hem geweken.

Ende Daud dede sijn hant in sijn tassce ende nam eenen steen daer wt ende slingerde ende raecte den Phlistijn aen sijn voorhoofd also dat den steen in sijn voorhoofd voer ende dat hi ter aerden viel op sijn aensicht. Also herwan David den Phlistijn metten slinger ende metten steen ende sloech hem ende doode hem.

Ende doen David geen zwaert in sijn hant en hadde liep hi ende tradt staende op den Phlistijn ende nam sijn zwaert ende troet wt der sceyden ende doode hem en hieu hem thooft daer mede af.

Maer Sisara vluchte te voete in die tente Jael, des wijs Aber des Cyniters. Want die conic Jabin tot Hazor ende dat huys Aber des Cyniters stonden met malcanderen in vrede.

Doe nam Jael dat wijf Aber eenen naghel vander tenten ende eenen hamer in haer hant ende ginc heymelic tot hem ende sette hem den nagel op den slaep van sinen hoofde ende den nagel geslagen, heeft si vast gemaect doorgrauende sijn herssenen toter aerde toe ende heeft daer den slape totter doot gheuoecht ende wert onmachtich ende sterf.

Ghi en sult dat heylighdom den honden niet gheuen noch
utwe peerlen voor die vercken nyet worpen opdat si die selue met
haren voeten niet en bertreden ende haer nyet tot uwaerts en
keeren ende u verschoren.

Vlaams spreekwoord:

Die lust heeft te doen verlore werken,
Die stroyt die rosen voor de vercken.

Doe hi nu alle dat sine verteert hadde, soe isser geworden eenen
grooten dieren tijt in die landen ende hi begost gebrec te lijden ende
hi ginc ende heeft hem geuoecht bi eenen vanden borgeren des lants
die seynde hem op sinen acker die vercken te hoeden.
Ende hi begeerde sinen buyt te vullen met draf dat die vercken aten
ende nyemant en gafs hem.

Het offer van Abraham - Genesis 22 vers 1-19

De koperen slang - Numeri 31 vers 4-9

Hi nam daer een van dien steenen ende leyden
onder zijn hooft ende ghinck ligghen slapen in die
selue plaetse. Ende in sinen slaep heeft hi ghesien
een leere staende opter aerden die met een oppersten
eynde den hemel raecte. Die engelen Gods clom-
mender lants op ende neder.

Ende Jacob stond des morghens broech op ende
nam den steen dien hi tsinen hooft gheleyt hadde
ende rechten op tot een gedencknisse ende goot
daer olie op. Ende hiet die stede Beth el.

Ende si wierpen hem by de leeuwen in den cuyl,
daer lach hy ses dagen in. Ende daer waren leeuwen
inden cuyl die gafmen dagelijcx twee menschen ende
twe scapen. Maer in dese dagen en gafmen haer
niet met allen op datse Daniel eten souden.

Maer daer was een propheet Habacuc in Judea,
dese hadde eenen brij gesoden ende broot ghesneden
in een diepe schotel

..... Doen vatte hem de Enghel bouen by dat hayr
ende voerde hem ghelijck als eenen stercken wint te
Babel aenden Cuyl.

Strijd tegen Amalec

Ende Aaron en Hur onderhielden hem zyn handen
op elcker siden een.

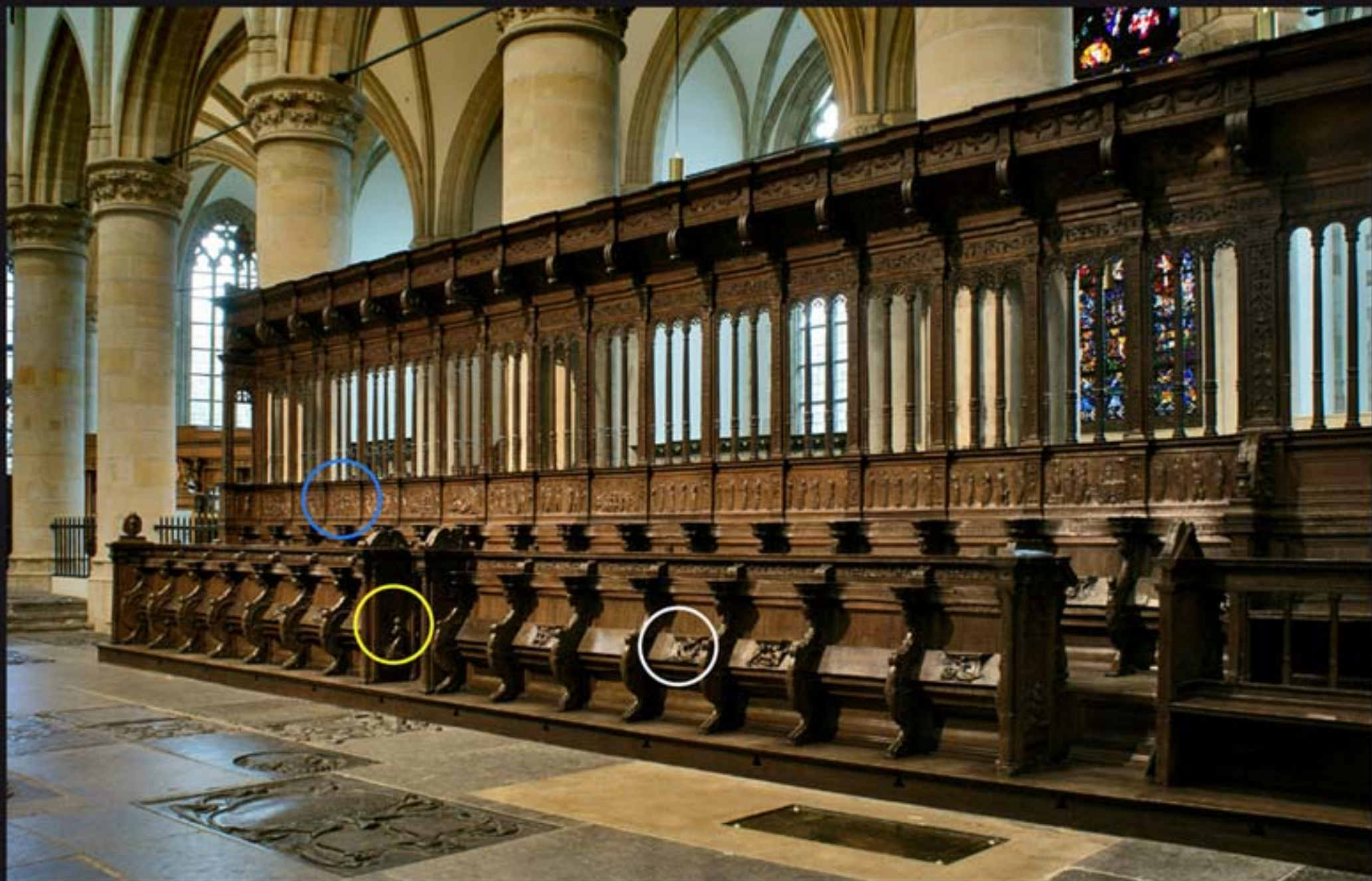

Roeping van Jeremia
een waeckende roede - een gloeyenden pot

David in gebed na de volkstelling

Het Hoogkoor - de zuiderkoorbank (1540/42). Op de koorbanken zijn bijbelse onderwerpen uitgebeeld op de wangen (gele cirkel), de misericorden (onderzijde opklapbare zittingen - witte cirkel) en de panelen (blauwe cirkel).

Het Hoogkoor - de zuiderkoorbank (1540/42) - De triomf van Christus - eerste paneel.
Eva en Adam (Christus - tweede Adam) - Noach met ark (Christus de Ark des Behouds) - Mozes met wet (Christus de wetsvervuller) -
Het offer van Abraham (beeld van de offerdood van Christus).

Het Hoogkoor - de zuiderkoorbank (1540/42) - De triomf van Christus - tweede paneel.

David met harp (type van Christus) - Jona met vis (type van Christus: drie dagen in het graf) - Simson met leeuw (type van Christus als overwinnaar van de zonde) - Elisa met mantel Elia en hemelvaart Elia (beeld Christus' hemelvaart) - Johannes de Doper met lam en lamp.

Het Hoogkoor - de zuiderkoorbank (1540/42) -
De triomf van Christus - vijfde paneel.

De triomfwagen van Christus, getrokken door
de vier symbolen van de evangelisten: Lucas
als os, Markus als leeuw, Johannes als adelaar,
Mattheus als mens.

Op de wagen een zittende vrouw als beeld van
de Kerk: de Ecclesia.

Achter de Ecclesia de opgestane Christus.

Het Hoogkoor / de zuiderkoorbank (1540/42) -
De triomf van Christus - zesde paneel.

Christus, overwinnaar over zonde en dood.
Achter de triomfwagen van Christus de dood
als skelet en de geketende draak, beeld van de
zonde, beiden met kettingen verbonden aan de
trionfwagen.